

LOPPURAPORTTI

Arjen kulttuuriresepti - taide- ja kulttuurineuvolatoiminta

Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastu

Johdanto

Vuoden 2024 aikana Arjen kulttuuriresepti - taide- ja kulttuurineuvolatoiminnan kehittämistä on jatkettu Pohjois-Savon hyvinvointialueella, erityisesti Koillisella palvelualueella. Kehittämistyötä on tehty moniammatillisessa yhteistyössä, jossa yhdistyy lasten kasvun ja perheiden tuen ammattilaisten sekä taidekasvatuksen asiantuntijuudet. Kehittämistyötä on tehty yhdessä Koillisen palvelualueen neuvoloiden henkilökunnan ja Lastun taidekasvattajien kesken. Lisäksi Lastu on toiminut Koillisen alueen perhekeskuksen kohtaamispaikkatoimijoiden verkostossa, jossa on tavattu lapsiperheiden kohtaamispaikkojen työntekijöitä ja sähköisen perhekeskuksen toimijoita. Verkostossa tullaan tutuksi toimijoihin, heidän toimintoihin, sekä mietitään yhteisen toimintakentän yhteistyösaumoja ja synergiaetuja.

Toimintavuoden aikana aluejako muuttui. Hyvinvointialueella tapahtui myös toimihenkilövaihdoksia neuvolatoiminnan vastaavissa henkilöissä. Myös neuvolapalveluiden toteuttamisessa/ toimintapisteissä oli muutoksia. Taide- ja kulttuurineuvolatoiminta eli muutoksissa mukana, ja laajentui ja vakiintui osaksi neuvoloiden tarjoamaa tukea lapsiperheille.

Toimintapaikat ja yhteistyö

Vuonna 2024 toimintapaikkoina ovat jatkaneet Vuorelan, Lapinlahden, Varpaisjärven, Nilsin ja Siilinjärven neuvolat, joihin on osallistunut perheitä myös Maaningalta. Nilsin ja Maaningan neuvoloissa ei ole ollut ryhmäneuvolatoimintaa, joten taidekasvattajien tarjoama taideohjaus on ollut suppeampaa. Kyseisiin neuvoloihin kehitettiin omatoimipaketti neuvolaikäisten perheille yhteisen taidetekemisen tueksi. Neuvoloihin vietiin ”Iloa arkeen -reppu”, josta löytyi kuvitetut lorukortit, kädentaito-ohjeet sekä materiaalit yhteisen taidetoiminnan toteutukseen. Reppuja jaettiin yhteensä sata kappaletta. Iloa arkeen -reppu sisältää ohjeita monenlaisiin sanataide- ja kädentaitotehtäviin

sekä kierrätysmateriaaleja niiden toteuttamiseen. Kankaista, napeista, langoista ja muovipurkista voi luoda omanlaisen purkkiötökän. Repun mukana tulleista nauhoista pystyi pyörittämään nyörit ja nyöreistä sai repun hihnat tai lorupussin narut. Henkilökunnan mukaan reput löysivät nopeasti uudet omistajansa.

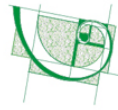

ABC, kysä kävelee
tikapuita pitkin taivaaseen

Vuoden 2024 aikana Neuvoloiden henkilökunnan ja Lastun taidekasvattajien yhteistyö on syventynyt ja mahdollistanut entistä parempia palveluja perheille. Taideneuvolan toiminta on alkanut tulla tunnetuksi, ja Lastun taidetyöpajoja on osattu jo odottaa. Esimerkiksi Lapinlahden ja Varpaisjärven lastenlääkäripäivinä ja walk-in rokotuspäivinä Lastu on järjestänyt aulatoimintaa. Taideneuvolatoiminta on helpottanut jännitystä, kun odottamisen aikana on ollut mielekästä tekemistä ammattilaisen ohjauksessa. Lisäksi isosisarukset ovat voineet jäädä odottamaan pienemmän lapsen lääkärikäynnin ajaksi Lastun taidetyöpajaan. Aulatoimintaan on varattu aina useampia erilaisia taidetekemisiä, jotta tekemistä on voitu säätää sekä ikätasoisesti että lapsen mielenkiinnon mukaisesti.

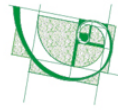
Ryhmäneuvoloita on toteutunut Vuorelassa ja Siilinjärvellä 6.n kk:n ikäisille vauvoille vanhempineen. Ryhmäneuvolakäynti toteutetaan yhteistyössä terveydenhoitajan ja fysioterapeutin kanssa. Yhteinen tuokio aloitetaan Lastun ohjaamalla loruttelulla, joka johdattaa keskustelemaan vauvan ja vanhemman välisestä vuorovaikutuksesta. Siitä terveydenhoitajien on hyvä kuljettaa keskustelua muihin ryhmäneuvolan aiheisiin. Tämän jälkeen perheet käyvät terveydenhoitajan luona, fysioterapeutin luona, ja osallistuvat Lastun taidetoimintaan.

Lastun taide- ja kulttuurisisällöt ovat vaihdelleet, ja sisältöinä on ollut mm. loruttelua, erilaisia kädentaitotehtäviä, lukemista, väri- ja aistileikkejä, tutustumista olemassa olevaan taide- ja kulttuuritarjontaan, mutta kaikista suosituimmaksi on noussut sotkuton vauvamaalaus. Siinä 6 kk:n ikäinen vauva pääsee levittämään muovien välissä olevan värin, jonka vanhempi on ensin paperille pienestä suutinpullostasta sommitellut. Vauva pääsee ihailemaan värin leviämistä ja liikettä. Usein mukana on vauvan vanhemmat, jotka kannustavat ja tekevät värin levitystä/ maalausta yhdessä vauvan kanssa.

Kun vauva on saanut maalattua, poistetaan muovi, ja aikuinen pääsee painamaan ylijääneestä maalista kortteja muistoksi. Maalaukset ehtivät osittain kuivua terveydenhoitajalla käynnin aikana, ja maalaukset sekä kortit saa kuljettaa kotiin hyvin pakattuina muovien välissä.

Taidetuokiosta perheet saavat mukaansa ihanan värikkään vauvamaalauksen sekä ihania kortteja muistoksi tai lähetettäväksi sukulaisille. Kotiin viemiseksi saadaan myös loruja leikkiohjeineen, tekemisvinkkejä, kirjavinkkejä eri elämäntilanteisiin sekä erilaisia menovinkkejä toiminnan pariin.

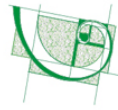

Aulapajoissa Lapinlahdella on tehty myös yhteisötaidetta, ehostamalla aulan imetyskoppia yhdessä tehdyin kierrätystekstiiliteoksia. Lapset saivat olla tekemässä tekstiiliteoksia ja suunnitella niiden kiinnityksen. Vuoden 2025 alussa imetyskopin ilmettä uudistettiin tekemällä kopin seinään taidenaru, johon lapset voivat ripustaa piirroksiaan muiden nähtäväksi. Lapinlahden neuvolan aulassa on Taideseinä, johon työstetään kuukausittain perheille tekemisvinkki sekä lukuvinkki (vinkattu kirja on tutustuttavissa neuvolan aulassa Taideseinän hyllyssä). Vastaavanlaista neuvolaympäristön taidetyöstöä on pohdittu ja suunniteltu myös muihin neuvoloihin. Pieniä väliaikaiskokeiluja on tehty esimerkiksi Nilsin ikkunamaalaukset yhdessä vauvojen kanssa.

Lastu on osallistunut myös Koillisen alueen perhevalmennusmessuille järjestämällä monipuolista taidetoimintaa ja taidevinkkejä messukävijöille. Kävijät ovat saaneet vinkkejä ja ideoita lapsen ja vanhemman yhteiseen tekemiseen kotona arkisista materiaaleista sekä hetken voimaantumista.

Vuonna 2024 jokaisessa neuvolassa on ollut käytössä museokortti, ja kehitämme edelleen toimivaa korttien lainaussysteemiä perheille. Osassa neuvoloista museokortti on aktiivisesti käytössä, osassa toimipaikoista kortin käyttöön kannustetaan julistein ja tarjoamalla sitä neuvolakäynneillä. Museokorttitoiminnalla pyritään vahvistamaan perheiden rohkeutta lähteä käyttämään olemassa olevia kulttuuripalveluja ja hyödyntämään museoiden lapsiperheiden palveluja. Museoihin pääsääntöisesti alle 18-vuotiaat pääsevät ilmaiseksi ja lainattava museokortti mahdollistaa huoltajan ilmaisen sisäänpääsyn.

Keskeiset saavutukset

- Taideneuvolatoiminta on saavuttanut laajemman kohderyhmän ja tullut tutummaksi perheille sekä neuvoloiden henkilökunnalle.
- Moniammatillinen yhteistyö on syventynyt ja vakiintunut osaksi neuvolatyötä.
- Toiminnalla on saatu aikaan kestäviä taidetekoja sekä arkista hyvinvointia.

Yhteenveto ja tulevaisuuden näkymät

Vuosi 2024 on ollut Taide- ja kulttuurineuvola -konseptille merkittävä kehitysvuosi. Toiminta pääsi käyntiin täydessä toiminnassaan ja toimintaa päästiin viemään eteenpäin. On löydetty keskeiset paikat tuoda Arjen kulttuurireseptiä asiakkaiden saataville neuvolaympäristössä, ja uusia mahdollisuuksiakin on tunnistettu. Tulevaisuudessa tavoitteena on jatkaa hyväksi havaittua toimintaa ja resurssien puitteissa mahdollisesti laajentaa toimintaa uusille alueille ja kehittää toimintaa edelleen.

Palautetta:

”Ryhmäneuvolan taidetoiminta on ollut ihana piristys ryhmäneuvolaan. Se on mukavasti keventänyt tunnelmaa, on yhteistä tekemistä. Yhteisen tekemisen ohella asiakkaiden on helpompi myös jutustella toistensa kanssa. Toiminta on saanut asiakkailta erittäin hyvää palautetta. Ja myös meidän työntekijöiden mielestä taidetoiminta on erittäin hyvä asia ryhmäneuvolassa!”